

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd
Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Dato: 13.11.2020

Vår ref: 20/04009-3

Dykkar ref:

Høyringsvar - Kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar

Møre bispedømmeråd handsame høyringa om Kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar i møte 2.november 2021. Utgreinga med drøfting og framlegg til vedtak ligg ved dette brevet. Vedtake var samrøysta.

Møre biskop og Møre bispedømmeråd gir likelydande høyringsvar i denne saka.

Møre bispedømmeråd gjorde følgjande vedtak:

Møre bispedømmeråd sitt svar på høyringa om kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar:

1. Møre bispedømmeråd gir tilslutning til at ordninga med kyrkjeleg evalueringnemnd for prestar med alternativ kompetanse (Evalueringnemnda § 5) tek slutt, medan ein ønsker å oppretthalde ei ordning gjennom eit nytt kyrkjeorgan for dei som har anna aktuell kompetanse (særlege kvalifikasjonar §6) , sjå punkt 3 under.
2. Møre bispedømmeråd er samd i utvalet sitt framlegg om kompetansekrav for prest for personar med alternativ utdanning
 - a. Fylte 35 år
 - b. Mastergrad
 - c. Minimum 120 studiepoeng teologiske emne innan eller i tillegg til mastergraden.
 - d. Praktisk-teologisk utdanning på masternivå, innan eller i tillegg til mastergraden. Inntil tre år dokumentert praksis i kyrkjelyden kan føre til unntak for deler av dette.
3. Møre bispedømmeråd ønsker at det framleis blir gitt høve til å gi unntak for kompetanse på særskilt grunnlag, slik § 6 i Forskifta om kvalifikasjonskrav for prestar opnar opp for.
4. Møre bispedømmeråd er samd i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor skal vidareførast på same nivå som i dag.
5. Møre bispedømmeråd gir tilslutning til at ordninga med at Kyrkerådet skal godkjenne alternativ kompetanse tek slutt.

6. Møre bispedømmeråd har desse kommentarane:

- a. Møre bispedømmeråd vil framheve betydningen av det tekniske omgrepet i forslaget «i eller utenfor graden». Det betyr at all relevant kompetanse som finnast innanfor ramma av ei eksisterande mastergrad kan nyttast vidare, og at manglande kompetanse kan leggst til i tillegg. Ein treng ikkje starte på ein ny mastergrad. Dette er vesentleg og forenklande.
- b. Møre bispedømmeråd viser til vedtak pkt 2 ovanfor der vi har redusert antall år med dokumentert praksis fra 4 til 3 år. Dette er grunna i at ein etter fire år som ansatt i rettssubjektet Den norske kyrkja har krav på fast stilling.
- c. Møre bispedømmeråd ber Kyrkjerådet greie ut kva dei praktiske – teologiske faga vil koste for kyrkja før ein konkluderer med å oppheve § 6. Det kan få store konsekvensar for kyrkja om ein ikkje kan rekruttere kandidatar som i utgangspunktet har verdifull realkompetanse, men manglar fagleg kompetanse.
- d. Møre bispedømmeråd vil som ein kommentar til pkr 4.1.4 (s. 43) i utgreiinga understreke at Kyrkjerådet og Bispemøtet kan vere med å utforme kva som krevjast av særlege fag/tillegg for prestar frå utlandet for å bli prest i Noreg.
- e. Møre bispedømmeråd vil kommentere til pkt 5.1. (s. 49) i utgreiinga, at ein i forslaget til nye nytt regelverk tar omsyn til § 8 i Tenesteordninga for biskopar.
- f. Møre bispedømmeråd ber Kyrkjerådet med utgangspunkt i pkt 2.2. d i utgreiinga (s. 13) om å greie ut korleis Kyrkja bør bestemme eller ha innverknad på innhaldet i dei kyrkjelege utdanningane. Og kva slags rolle skal Bispemøtet ha i høve til å ha innverknad på innhaldet i den praktisk-teologiske utdanninga?
- g. Møre bispedømmeråd bed om at Kyrkjerådet gjennom desse endringane arbeider vidare med å sikre ein heilskapleg ordning for prestevikarar som kombinerer prestevikarteneste og studie med tanke på framtidig teneste i kyrkja.
- h. Møre bispedømmeråd støttar at gjeldande «Forskrift for kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke» opphevast, og at nye kvalifikasjonskrav blir sett inn i Tjenesteordning for menighetsprester til erstatning for noverande § 3.

Med helsing

Bjørn Olaf Storhaug
Stiftsdirektør

Lars Skagestad
Rådgjevar personal

Dokumentet er elektronisk godkjend og har difor ingen signatur.

Vedlegg:
Høyring: Kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar

Mottakarar:
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk
kirkeråd

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Lars Skagestad	004	20/04009-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
67/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Høring: Kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar

Vedlegg:

20_03889-1Høring om kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger

Saksorientering

Samandrag av utgreiinga frå utvalet

Den overordna målsettinga for forslaget frå utvalet er forenkling og klargjering av regelverket. Dette vil gje betre oversyn for dei som ønsker å kvalifisere seg, noko utvalet meiner er positivt for rekrutteringa til Den norske kyrkja.

Dagens kvalifikasjonskrav

Kyrkjemøtet fastset kvalifikasjonskrav for dei vigslede stillingane i Den norske kyrkja. For prestar er krava i dag regulert i «Forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetjing som prest i Den norske kyrkja», seinast vedteke av Kyrkjemøtet i 2016. Kvalifikasjonskrava for dei andre profesjonane blei første gong vedteke av Kyrkjemøtet i 1996 og revidert i 2004.

I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol.

Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest finn stad etter søknad til Den norske kyrkja si evalueringsnemnd. Søknaden blir godkjent, anten på grunnlag av anna tilsvarende kompetanse eller særlege kvalifikasjonar. Erfaringane med evalueringsnemnda si praksis gjennom 20 år har vist at det er fleire utfordringar knyta til regelverket i dag. Det gjelder særleg forståinga av kva som er «særlege kvalifikasjonar».

For kateket og diakon er normalkravet mastergrad med bestemte krav til innhald, og for kantor fireårig bachelor i kyrkjemusikk eller treårig bachelor med tillegg.

For alle desse tre profesjonane gjeld det at Kyrkjerådet kan godkjenne utdanninga til personar «med anna fagleg jamgod og relevant utdanning/praksis». I realiteten er ikkje forskjellen til dei alminnelege krava veldig stor. Godkjenninga skjer administrativt i Kyrkjerådet.

For alle dei fire profesjonane gjeld og at tilsvarende stillingar innan EØS-området kan autoriserast til teneste i Den norske kyrkja i medhald av EU sitt yrkeskvalifikasjonsdirektiv.

Ordningar for ukvalifiserte

Dersom ei prestestilling ikkje får kvalifiserte søkjarar, kan ein tilsetje ein prestevikar, som gjer mellombels teneste med spesiell fullmakt frå biskopen og under leining av næraste prest. For dei andre stillingane gir regelverket det mogleg å tilsetje personar som ikkje tilfredsstillar kvalifikasjonskrava, dersom det ikkje finnast kvalifiserte søkjarar.

Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Utvalet vurderer det som viktig, både for dei som ønsker å utdanne seg til ei kyrkjeleg stilling og for utdanningsinstitusjonane, at regelverket for kvalifikasjonar er så eintydig som mogleg. Ei slik forenkling vil og kunne bidra positivt i arbeidet med rekruttering. Det viktigaste grepet som utvalet foreslår for å oppnå dette, er at det ikkje lenger skal vere nokon individuell vurdering av kandidatar frå kyrkja si side. Ein fremjar i staden eit forslag om ein tydeleg hovudveg for utdanning for kvar enkelt profesjon, samtidig som ein foreslår alternative studieløp som under gitte føresetnader skaper ein lettare veg mot målet. Utvalet meiner at denne modellen gir ein betre og meir pårekeleg organisering av kvalifikasjonskrava enn ordninga i dag med individuell vurdering anten i nemnd eller administrativt i Kyrkjerådet.

Prest

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal framleis vere hovudvegen til å bli prest. I tillegg foreslår utvalet eit alternativ for andre karriere-prestar, som kjem i staden for reglane i dag.

Ein foreslår og at dei faglege krava blir noko styrkte jamført med regelverket ein har i dag. På den andre sida treng ein ikkje søke evalueringsnemnda om godkjenning.

Samlet sett inneber forslaget frå utvalet ein potensielt lågare terskel for personar med ei anna høgare utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetjing. Utvalet meiner ei slik forenkling vil gi ei betre og meir pårekeleg ramme for presteutdanninga enn ordninga vi har i dag.

Utvalet gjer ikkje framlegg om å oppretthalde høve til å bli godkjent på grunnlag av særlege kvalifikasjonar. Praktisering av denne ordninga gjennom 20 år har vist at det er betydelege prinsipielle og praktiske utfordringar knyta til ei slik godkjenningsordning. Desse utfordringane avdekkar òg det prinsipielt krevjande, at arbeidsgjevar, gjennom vedtak i ei nemnd, kan velje å sjå meir eller mindre heilt bort frå formelle faglege kompetansekrav for enkeltpersonar. Utdanningsinstitusjonane kan i dag gje ein realkompetansevurdering av enkeltpersonar. Ei slik vurdering vil da bli gjort innanfor akademien.

Som ein konsekvens av desse forslaga, foreslår utvalet at evalueringsnemnda blir lagt ned. Utvalet føreset at vurderingar av om ein person er skikka for ei kyrkjeleg teneste blir gjort av andre instansar.

Utvalet foreslår vidare at Kyrkjerådet framfor alt får fullmakt til å foreslå nærare reglar for tilsetjing av ordinerte prestar frå andre kyrkjesamfunn som søker teneste i Den norske kyrkja.

Andre profesjonar

For dei tre andre kyrkjelege profesjonane er det foreslått mindre endringar, med sikte på større fleksibilitet. For kateket og diakon foreslår utvalet at ein fører vidare kravet om mastergrad. For kateketar er samansetjing av krava utforma slik at dei skal gi større høve for overgang frå lærarutdanninga og tilsvarande. Diakonane er gitt eit breiare grunnlag for opptak ved at fleire bachelorutdanningar enn i dag, gir grunnlag for opptak til master. For kantorar er det ikkje gjort reelle endringar, men det er gjort ei ajourføring av regelverket slik at det stemmer med praksis.

Med desse endringane meiner utvalet at det ikkje lenger er nødvendig med ei ordning med individuell godkjenning i Kyrkjerådet. Denne ordninga har heller ikkje vore mykje i bruk dei siste åra.

Vurdering - drøfting

Utvalet si overordna målsetjing er å forenkle og klargjere regelverket gjeldande kvalifikasjonskrava for kyrkjelege stillingar. Å avslutte ordninga med kyrkjeleg evalueringsnemnd for prestar og ordninga med at Kyrkjerådet godkjenner alternativ kompetanse for diakon, kateket og kantor, kan potensielt vere ei god løysing. Det betyr ikkje berre at dei fire tenesteordningane vil likna kvarandre i struktur og innhald. Men det vil og vere viktig både for dei som ønskjer å utdanne seg til ei kyrkjelege stilling og for utdanningsinstitusjonane, at regelverket for kvalifikasjon er så enkelt og eintydig som mogleg.

Ordninga med evalueringsnemnd som vi har hatt dei siste 20 åra, har (for somme) skapt manglande tryggleik og gjort prosessen mindre pårekeleg både for søkjaren og for dei som skulle handsame den. Utvalet understrekar at samtalene med evalueringsnemnda har vore ressurskrevjande både for søkjarane og nemnda. Manglande tryggleik om kva for ein mastergrad som er tilstrekkeleg relevant har óg vore problematisk. Utøvinga av skjønn og fleire døme på dissens i nemnda er andre kritiske faktorar.

Det er på same tid relevant å vurdere behovet for å halde på ein (§ 6) av dei to paragrafane i Forskrifta om kvalifikasjonskrav for prestane som ein opning for nokre få. For i kva grad skal det vere rom for biskopane og kyrkja å meine noko om kva for ein heilskapleg kompetanse som vil vere til glede og velsigning for kyrkja? Gjennom ordninga med evalueringsnemnda har ein hatt eit rom. Korleis kan ein i framtida ta omsyn til desse synspunkta utanfor utdanningsinstitusjonane?

Ordninga med §6 har vore ei opning for nokre gode kandidatar som ikkje har formell fagleg kompetanse men anna realkompetanse.

Ein argumenter i utredninga (s.40) med at unntaket i dag (§6) opnar opp for ein praksis som ein i framtida ikkje kan halde fram med, grunna dei økonomiske konsekvensane dette potensielt kan ha, anten for kandidaten, studiestaden eller kyrkja. Men dette argumentet, som vil lukke døre for nokre kandidatar og slik svekke rekrutteringa til kyrkja, er ikkje tilstrekkeleg utgreia.

På den andre sida, og med den nye ordninga vil det vere mogleg for utdanningsinstitusjonane å gi ein realkompetansevurdering av enkeltpersonar, der realkompetanse på bestemte områder vil kunne kome i staden for akademisk kompetanse.

Eit felles mål må uansett vere å arbeide for ein tydeleg fagleg identitet og samstundes ha fleksible ordningar som kan gjere det mogleg å kvalifisere seg til ein kyrkjeleg profesjon.

Det er positivt at den praktisk-teologiske utdanninga sjåast i større samanheng med og potensielt som ein integrert del av den samla utdanninga, og ikkje slik som no kor den praktisk-teologiske utdanninga kjem etter godkjenning.

I dag skjer den individuelle vurderinga i nemnd (prestar) eller administrativt (dei andre profesjonane) i Kyrkjerådet. Utvalet peiker på ei anna løysing, og meiner at programmet VTVT (vegen til vigsla teneste) kan spele ein større rolle enn i dag.

VTVT gjer det mogleg, gjennom fleire ordinasjonssamlingar og regelmessige samtaler med biskopen, å vurdere om kandidaten er skikka og motivert for ei vigsla teneste i kyrkja. Ei slik vurdering er framleis viktig men treng ikkje finne stad i ei nemnd. Ei slik vurdering vil i framtida bli gjort både gjennom ordninga VTVT og ved dei ulike Utdanningsinstitusjonane.

Ei forenkling av kvalifikasjonskrava kan lette arbeidet med rekrutteringa. For dei som i vaksen alder vurderer å søke teneste i kyrkja og gjerne vil kombinere studie og arbeid, er det viktig at kvalifikasjonskrava er eintydige og pårekelege.

Men det er òg viktig at dei nye kvalifikasjonskrava aukar høve til ein karrriereveg for dei som allereie arbeider i kyrkja. Med dei reviderte kvalifikasjonskrava vil det bli enklare å halde fram i kyrkjeleg teneste om ein finn det naturleg å endra profesjon.

Utvalet drøftar ulike utfordringar med unntaksordninga; prestevikarar på fullmakt.

Denne ordninga, slik den er i dag, kompenserer for eit stort behov og sikrar bemanning i kyrkja der det ikkje finnast kvalifiserte søkjarar.

Bispemøtet har sagt at ordninga skal forvaltast ut frå eit naudprinsipp, og Bispemøtet legg til grunn (sak 22/05) at offentleg teneste med ord og sakrament i kyrkjelyden føreset ordinasjon. I 2019 evaluerte Bispemøtet nok ein gong denne ordninga og viser at ordninga er under press. I Sverige er det til samanlikning inga tilsvarande ordning med uordinerte prestevikarar, medan ein i Church of England blir ordinert tidlegare før ein tek vidare studie. (Kan hende burde ein og i vår kyrkje vurdere ordinasjon på eit tidlegare tidspunkt og la kvalifiseringa til teneste skje undervegs?)

Ei liknande problemstilling er knytt til kvalifikasjonskrava til kantor. Tenesteordninga seier at tilsetjing føreset vigsling, medan omlag halvparten av dei som er kvalifiserte for å vere kantor, av ulike grunnar, ikkje ønskjer å bli vigsla. Utvalet har ikkje noko svar på det – men dette er ei sak ein må drøfte ein annan stad.

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd sitt svar på høyringa om kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar:

1. Møre bispedømmeråd gir tilslutning til at ordninga med kyrkjeleg evalueringsnemnd for prestar med alternativ kompetanse (Evalueringsnemnda § 5) tek slutt, medan ein ønsker å oppretthalde ei ordning gjennom eit nytt kyrkjeorgan for dei som har anna aktuell kompetanse (særlege kvalifikasjonar §6) , sjå punkt 3 under.
2. Møre bispedømmeråd er samd i utvalet sitt framlegg om kompetansekrav for prest for personar med alternativ utdanning
 - a. Fylte 35 år
 - b. Mastergrad
 - c. Minimum 120 studiepoeng teologiske emne innan eller i tillegg til mastergraden.
 - d. Praktisk-teologisk utdanning på masternivå, innan eller i tillegg til mastergraden. Inntil tre år dokumentert praksis i kyrkjelyden kan føre til unntak for deler av dette.
3. Møre bispedømmeråd ønsker at det framleis blir gitt høve til å gi unntak for kompetanse på særskilt grunnlag, slik § 6 i Forskifta om kvalifikasjonskrav for prestar opnar opp for.
4. Møre bispedømmeråd er samd i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor skal vidareførast på same nivå som i dag.
5. Møre bispedømmeråd gir tilslutning til at ordninga med at Kyrkerådet skal godkjenne alternativ kompetanse tek slutt.
6. Møre bispedømmeråd har desse kommentarane:
 - a. Møre bispedømmeråd vil framheve betydningen av det tekniske omgrepet i forslaget «i eller utenfor graden». Det betyr at all relevant kompetanse som finnast innanfor ramma av ei eksisterande mastergrad kan nyttast vidare, og

- at manglande kompetanse kan leggst til i tillegg. Ein treng ikkje starte på ein ny mastergrad. Dette er vesentleg og forenklande.
- b. Møre bispedømmeråd viser til vedtak pkt 2 ovanfor der vi har redusert antall år med dokumentert praksis fra 4 til 3 år. Dette er grunna i at ein etter fire år som ansatt i rettssubjektet Den norske kyrkja har krav på fast stilling.
 - c. Møre bispedømmeråd ber Kyrkjerådet greie ut kva dei praktiske – teologiske faga vil koste for kyrkja før ein konkluderer med å oppheve § 6. Det kan få store konsekvensar for kyrkja om ein ikkje kan rekruttere kandidatar som i utgangspunktet har verdifull realkompetanse, men manglar fagleg kompetanse.
 - d. Møre bispedømmeråd vil som ein kommentar til pkr 4.1.4 (s. 43) i utgreiinga understreke at Kyrkjerådet og Bispemøtet kan vere med å utforme kva som krevjast av særlege fag/tillegg for prestar frå utlandet for å bli prest i Noreg.
 - e. Møre bispedømmeråd vil kommentere til pkt 5.1. (s. 49) i utgreiinga, at ein i forslaget til nye nytt regelverk tar omsyn til § 8 i Tenesteordninga for biskopar.
 - f. Møre bispedømmeråd ber Kyrkjerådet med utgangspunkt i pkt 2.2. d i utgreiinga (s.13) om å greie ut korleis Kyrkja bør bestemme eller ha innverknad på innhaldet i dei kyrkjelege utdanningane. Og kva slags rolle skal Bispemøtet ha i høve til å ha innverknad på innhaldet i den praktisk-teologiske utdanninga?
 - g. Møre bispedømmeråd bed om at Kyrkjerådet gjennom desse endringane arbeider vidare med å sikre ein heilskapleg ordning for prestevikarar som kombinerer prestevikarteneste og studie med tanke på framtidig teneste i kyrkja.
 - h. Møre bispedømmeråd støttar at gjeldande «Forskrift for kvalifikasjonskrav for tilsetjing som prest i Den norske kirke» opphevast, og at nye kvalifikasjonskrav blir sett inn i Tjenesteordning for menighetsprester til erstatning for noverande § 3.